

Appendices.

Appendix ad n. 84 et 86.

391. Si, coëuntibus duabus tertiis personis, fuerit periculum amphiboliae, praecepi referre *suus* ad eam personam, quae sit suppositum; *ejus* ad eam, quae sit terminus. Quaeres utro pronomine utendum sit, quum tertiae personae erunt ambae supposita aut termini. Respondeo reciprocationem nullam fore, quum ambae erunt termini; quia reciprocatio est reversio ad suppositum. Quodsi tertiae personae erunt ambae supposita, ad utramcumque revertatur pronomen, ad eandem fit reciprocatio; quae, si fuerit *immediata*, fiet, ut praecepi in n. 78; si *mediata*, ut in n. 80.

392. Sed quia haec norma impar est vitandae amphiboliae, reciprocum usurpandum non est in sententia, ubi coëunt duo supposita, nisi ex adjunctis arguatur utri revocandum sit.

Scio equidem Sanctium in sua Minerva contendere sublatum iri amphiboliam, si reciprocum ad principale suppositum referatur; sed parum attendit:

393. «Duo ex relativis», inquit, «reciproca sunt *sui* et *suus*, quibus tantummodo utemur, quum verbi suppositum prius et principalius referimus; sed si nulla potest contingere ambiguitas, hoc praecepto non astringimur.» Quae iterat planius infra: «Regula», inquit, «sit, quam sequi omnino debemus: Quoties ambiguus poterit esse sermo, *reciprocum ad primum et praecipuum suppositum recurrat*»¹.

¹ Et haec quidem praecepta plerique grammaticorum in suas artes retulerunt.

394. Et Quintilianum *caecutire* ait, qui Ciceronem arguit amphiboliae, quod reciprocum sic posuit, ut nesciretur ad priusne suppositum recurreret an ad alterum. Putavit igitur Quintilianus, id quod ego contendo, relationem reciproci ad *principale* non sufficere vitandae amphiboliae. Refellendus igitur est mihi hoc loco Sanctius:

395. Id praeceptum (393) dat Sanctius ad vitandam amphiboliam; atqui eam non vitat; ergo vanum est. Nam si dixero:

CIC. Hortensius ex Verre quaesivit cur *suos* familiares rejici passus esset¹,

quum *suos* redire possit ad utrumlibet suppositum (ad principale, ut in illo:

PHAEDR. Hirci indignari coeperunt, quod dignitatem feminae aequassent *suam*,

et ad secundarium, ut in illo:

SALL. Memmius populum monet, ne libertatem *suam* deserat),

sequitur amphibolia, nisi alicunde sensus discutiatur.

396. Neque id praeceptum homo eruditus ex auctoribus hausisse dicendus est; nam auctores, contra quam Sanctio placet, referunt, si eis libuit, *suus* ad suppositum secundarium; *ejus* ad principale, ut ostendi in n. 83, b et 80, b.

397. Dices fortasse talia me exempla eo loco citasse, in quibus sensus argueretur ex adjunctis; Sanctium vero contendere, si ex adjunctis sensus non arguatur, argui posse ex ipsa reciproci natura, cujus sit recurrere ad *principale* suppositum. Respondeo non esse eam reciproci naturam, ut recurrat ad *principale*, sed ad *suppositum*, sive principale sit (83, a) sive non (83, b). Neque me Sanctius ullis veterum exemplis convincere potest; nam, si talia proferat, in quibus sensus liqueat ex adjunctis, negabo liquere ex reciproci na-

¹ Apud CIC. liquet sensus *ex adjunctis*.

tura; quodsi ex adjunctis sensus non liqueat, non habebit unde me cogat referre *suus* ad principale. Enimvero reciproci natura aliunde cognosci non potest nisi ex veterum exemplis; ex iis autem hoc tantum conficitur reciproci esse recurrere ad *supposita*, sed non ad unum potius quam ad alterum; ergo in duorum congressu nescietur, nisi arguatur ex adjunctis, ad priusne referendum sit an ad posterius.

398. Immo vero reciprocum refertur ad secundarium suppositum commodius quam ad principale; nam considera haec duo:

1. CAES. Ariovistus ait neminem secum sine *sua* pernicie contendisse.

2. PHAEDR. Hirci indignari coeperunt, quod dignitatem feminae aequassent *suam*.

399. Vides in primo reciprocationem esse *immediatam* (71, a), in altero *mediatam* (71, b); sed haec fit promiscue per *suus* ac per *ejus* (80), illa autem difficulter fit per *ejus*, commodissime per *suus* (78); ergo commodius ponitur *suus* in primo quam in altero; atqui in primo *suus* refertur ad secundarium, in altero ad principale; ergo *suus* refertur commodius ad secundarium quam ad principale suppositum. Ergo, si regulam fieri oporteret, contraria Sanctianae facienda fuit.

400. De reciproco autem personali *sui, sibi, se* potest disputari similiter, sed omitto plura afferre, quia satis multa attuli in n. 74 et sqq.; 90 et sqq.

401. Debeo etiam refellere Vallam, cujus praecepta adversantur iis, quae praecepi in n. 81, b. Homo eruditus damnat illud Virgiliti: «Nutricem affata Sichaei (Dido); namque *suam* cinis ater habebat.» Quod ait esse poëticam *licentiam* vel operis *imperfectionem*. Sed haec est temeritas Vallae. Ceterum Virgilius eo loco posuit reciprocum, ut ponitur a plerisque omnibus: nam *suus* invenitur frequenter sine re-

ciprocatione: vel quod respicit suppositum *sine reversione* (a), vel quod refertur ad terminum (b) vel ad indefinitum (c) vel ad quidvis, de quo subauditur (d):

a.

CIC. Pactionem ipse et *suus* competitor fecisset.

CIC. Intelligit me ita paratum venire, ut in oculis omnium *sua* furta defixurus sim.

OV. Consul tibi cetera dicet illo facta die, quum *sua* sacra canes.

SEN. Illud tempus, quod amant, breve est breviusque fit *suo* vitio¹.

PLAUT. Si illo advenerit, *suam* sibi rem salvam sistam.

PLIN. Vinea si marcuerit, sarmenta *sua* comburito.

CIC. Paetus omnes libros, quos frater *suus* reliquisset, mihi donavit.

CAT. Vinea si macra sit, sarmenta *sua* concidito.

b.

CIC. Oratorem educere ausus est et in majorum *suorum*² regno collocare.

CURT. Erat Dario mite ingenium, nisi *suam* naturam fortuna corrumperet.

OV. Therphnaeo feci de sanguine florem, et manet in folio scripta querela *suo*.

CAES. Caesar expulsos tribunos ad *suam* restituit dignitatem.

SALL. Cornelius et Varguntejus constituerunt Ciceronem domi *suae* imparatum confodere³.

CIC. Desinant insidiari consuli domi *suae*.

OV. Respice Laërtem, ut jam *sua* lumina condas.

PLAUT. Aliud quidvis impetrabit a me, quam ut non istum pro factis *suis* premam.

¹ Vitio amantium, non temporis. ² H. e.: Oratoris.

³ Ex iis, quae praecedunt, arguitur domum esse Ciceronis.

IN SALL. Quodsi istius vita memoriam vicerit, aliam non ex oratione, sed ex moribus *suis* exspectare debetis.

SALL. Nolite hunc judicare ex operibus *suis*.

c.

CIC. Honestius est alienis injuriis quam *suis* commoveri.

CIC. Habenda est ratio non solum *sua*, sed etiam aliorum.

CIC. Omnia torquenda sunt ad commodum *suae* causae.

CIC. Contentum esse *suis* rebus certissimae sunt divitiae.

d.

PLAUT. Sufferet *suis* servus poenas Sosia.

CIC. Haec omnia, isto praetore, civibus Romanis erepta: primum *suae* leges.

PLAUT. Ita forma simili, uti mater *sua* non internosse posset.

402. Neque contentus Valla carpsisse Virgilium, accusat soloecismi eos, qui dicunt: «*Sibi* cura est de republica». Non intelligit bonus magister damnari a se principes linguae, qui id pronomen saepius adhibuerunt sine reciprocatione. Exspecta paulisper:

COL. Poma ita dispone, ut scobs inter *se* calcari possit¹.

CIC. Ad illum scribas te nihil recordari de *se*.

CIC. Vos ex M. Fabonio audistis Clodium *sibi* dixisse periturum Milonem triduo.

PLAUT. Jussit orare, si *se* amas, ut ad sese venias.

MART. Sis licet inde *sibi* tellus placata levisque.

PLAUT. Excruciavit me herus, quia *sibi* non dixerim.

CIC. Annali litterae tuae pergratae fuerunt, quod curares de *se*.

CIC. Prius quam tu id *sibi* venderes, ipse possedit.

¹ Observa *scobem* esse assulas, quae inter poma ad calcandum inseruntur; quare plantum est reciprocum referri ad poma.

CIC. Agunt mihi gratias, quod *se* reges appellaverim.

CAES. Rhenum transire constituit, quod auxilia contra *se* Treveris miserant.

CIC. Ratio et oratio conciliat inter *se* homines.

403. Ne Alvarus quidem incastigatus mihi abibit. Quum praecepisset vir doctissimus usum reciproci in reciprocatione *mediata* idque pluribus Ciceronis auctoritatibus ostendisset, subdit ad calcem litteris minoribus, quasi non esset tanti faciendum: «Utuntur *aliquando* scriptores, accedente *altero* verbo (id ego vocavi *mediatam* reciprocationem) demonstrativis pro reciprocis». Quod ut ostendat, alium testem non affert praeter Quintilianum, qui est aetatis argenteae: »Nec ignoravit, quae *eum* manerent pericula». Quae discipuli quum legent, jure putabunt aureo aevo reciproca eo loco, non demonstrativa, posita fuisse. Quod est falsum; nam usus ille demonstrativi in honore fuit etiam aetate aurea. Audi principem aetatis aureae:

CIC. Titus nihil aliud egit nisi ut tu *eum* bonum virum judicares.

CIC. Verres Milesios navem poposcit, quae *eum* praesidii causa Myndum prosequeretur.

CIC. Camillus scribit te cum *illo* loquutum esse.

CIC. Ligarius in provincia pacatissima ita se gessit, ut *ei* pacem esse expediret.

CIC. Nomen civium Romanorum, quantum in *ipsis* fuit, sustulerunt.

CIC. Vas factus est alter, ut, si ille non revertisset, moriendum esset *ipsi*.

CIC. Respondit se meruisse, ut amplissimis honoribus decoraretur, et ut *ei* cibus publice praeberetur.

CIC. Est vero fortunatus ille, cujus ex salute non minus fere ad omnes, quam ad *illum* ventura sit, laetitia pervenerit.

CIC. Homo, qui erranti comiti commonstrat *viam*, quasi de suo lumine lumen accendat; facit, ut nihilominus *ipsi* luceat, quum illi accenderit.

CIC. Neminem adeo infatuare potuit, ut *ei* nummum ullum crederet.

404. Addit Alvarus: »Dicimus: Cepi lupam et catulos *ejus*, non *suos*». Cur, Alvare? »Quia intercedit conjunctio», inquit. Atqui Cicero nihil metuit, intercedente conjunctioe, ponere *suus*:

CIC. Oratorem educere ausus est *et* in majorum *suorum* regno collocare.

Talia etiam sunt in n. 401, a, exempla 1um et 4um.

405. Denique Valla *non audet dicere*: »Pythagoram venerantur discipuli *ejus*». Tamen Cicero audet (79):

CIC. Metellum parum pudor *ipsius* defendebat.

Et alia passim.

Appendix ad n. 98.

406. De casu *mea, tua, sua*, qui datur verbis *interest* et *refert*, disputant, utrum sit accusativus an ablativus. Probabilis stat utrimque ratio, sed auctoritas potior pro ablativo. Alii quidem accusativum esse ajunt, quia *interest mea* videtur esse idem atque *est inter mea*; *refert me* idem quod *refert negotia mea*. Alii malunt *interest mea* esse quasi *interest in mea re*; *refert mea* quasi *re mea fert*. Cui sententiae saepe favet ratio scribendi veterum. Auctoritas autem est potior pro ablativo, quia veteres Grammatici, inter quos Priscianus, affirmant esse ablativum. Neque ex numeris Plautinis aut Terentianis, qui afferuntur, potest quidquam extundi; quum versus illi comicorum, quae est eis versificandi libertas, utralibet quantitate constare possint.

Appendix ad n. 130.

407. Attractio gerundiorum in *di* non est admodum rara. Exemplum novem attuli suo loco; si vis plura, ecce tibi:

PLAUT. *Nominandi* tibi *istorum* magis erit quam *edundi* copia.

CAES. Neque *sui colligendi* hostibus facultatem relinquunt.

CIC. Dolebis Stoicos nostros Epicureis *irridendi sui* facultatem dedisse.

LUCR. Timent, nequod ob admissum foede *poenarum* sit *solvendi* tempus adactum.

SUET. Eisdem epulum praebuit, permissa jocandi licentia *diripiendique pomorum*.

TER. Date crescendi copiam, *novarum* qui *spectandi* faciunt copiam.

PLAUT. Quoniam *tui visendi* est copia (ad feminam).

Appendix ad n. 212.

408. Equidem jam diu est quod anquiro de particula *quin*; quumque eam, praeeunte negatione, passim inveniam, nusquam reperio secus; itaque eam esse arguo hujus particulae naturam, ut exire in subjunctivam nequeat, nisi praecesserit negatio aut quidvis, quod pro negatione haberi possit.

409. Ex plurimis exemplis, quae congeffi, exscribam singula in singulos orationum ordines:

In relativis:

PLAUT. *Nunquam* quisquam meorum majorum fuit, *quin* parasitando paverint ventres suos.

In prohibendo:

CAES. Docent *non* posse milites contineri, *quin* spe praedae in urbem irrumperent.

In abstinendo:

VELL. *Nequeo* temperare mihi, *quin* rem saepe agitatam animo, signem stilo.

In vitando:

NAEV. *Nunquam* hodie effugies, *quin* manu mea moriare.

In permittendo:

LIV. *Non* tulit senatus, *quin* sine mora voti liberaretur.

In suadendo:

PLAUT. *Nunquam* aedepol me quisquam exorabit, *quin* tuae uxori, uti gesta sint, eloquar.

In correlativis:

CIC. *Nunquam tam* male est Siculis, *quin* aliquid facete dicant.

In iisdem, tacito *sic*:

PLAUT. *Non* audeam profecto percontari, *quin* promam omnia.

In dubitando:

TAC. *Nec* diu anquirendum, *quin* Agrippina claritudiŋe generis anteiret.

In eventu:

VIRG. *Nihil* abfore credunt, *quin* omnem Hesperiam sub juga mittant.

In convenientia:

PLAUT. Neque aequum videtur, *quin*, quod peccaverim, potissimum mihi id obsit.

In causalibus:

CIC. Huic quantum credendum sit vide; *non quin* possint multi esse provinciales viri boni; sed id sperare licet, iudicare periculosum est.

In iisdem aliter:

PLAUT. Ni istum cepi, *nulla* causa est, *quin* me condones cruci.

Cum *non possum*:

PLAUT. *Haud possum*, *quin* huic operam dem hospiti.

Cum *nequeo*:

PLAUT. Heu, heu *nequeo quin* fleam, quom abs te discedo.

In iisdem, adjecto *facere*:

CIC. *Facere non potui*, *quin* tibi sententiam declararem meam.

Atqui haec passim reperiuntur; nunquam secus.

410. *Mirum quin*, quia semper est ironicum, est quasi *non mirum quin*, sublata ironia¹:

PLAUT. *Mirum quin* tua me causa faciat Jupiter Philip-pum regem, trivenefica.

Quae dicta sunt ancillae ab hero; ergo sunt ironica; es-sentque, sublata ironia: Non est mirum quin (h. e. quod non) faciat me Jupiter regem, respectu tuo. Talia sunt cetera; saltem quindecim comoediarum Plauti, quum observassem, omnes locos, ubi scribit «*mirum quin*», semper vidi esse ironicos.

411. Est haec igitur, mihi crede, norma, quam sequi omnino debes; ut in oratione *secundaria* nunquam ponas *quin*, nisi praecesserit in *primaria* negatio aut quidvis, quod pro negatione habeatur. (212).

412. Atque hanc sententiam, quam nullo auctore ingres-sus eram, jam nactus Guardia et Wierceyschi, summa eru-ditione grammaticos, pergam fidentius tueri².

413. Video huic praeceptioni oppositum iri multorum auctoritatem, qui habentur litterati et non verentur dicere: «Feci hos versus, *quin* consulerem lexicon» «Veni ad te, *quin* me vocares» et similia. Sed in re comperta non moveor aliorum exemplo, praesertim illorum, qui, nulla fulti auctori-tate, vulgi consuetudine caece ducuntur³.

Appendix ad n. 222 et sqq.

414. Utrum omnis genitivus sit possessionis, omnis dati-vus acquisitionis, disputant magna jactura temporis et exigua utilitate. Quae in utramque partem afferuntur, sunt probabi-lia, sed ad usum scribendi nihil pertinent. Tu disce, quibus

¹ Aut, si mavis, esto exceptio regulae.

² »Cette particule (*quin*) suit une principale negative».

³ Nequid dissimulare videar, inveni apud Tacitum: »Veranius morte pro-hibitus est, *quin* bellum proferret.» Sed hoc instar est corvi candidi.

locis ponendus sit genitivus, quibus dativus, et permittit philologis nomenclationem.

415. De pluribus etiam aliis controversiam faciunt: sintne verba neutra aliqua an nulla; interjectio sitne inter partes orationis computanda; utrum, quae in *u* vocantur supina, vocari potius debeant substantiva; utrum casus septimus admittendus sit; utrum ablativus, qui absolutus dicitur, ab occulta praepositione regatur; utrum gerundium nominativi nullum sit; utrum superlativa comparent.

Haec ego et alia id genus tractanda iis relinquo, quibus otiosis esse licebit.

Appendix ad n. 249.

416. Ponitur verbum impersonaliter, quum nulli supposito concordat; ut *taedet, pudet; itur, sedetur; puditum est, itum est, ventum est*. Non dicimus *tu pudes* aut *taedes*; nec *tu iris, veniris, sederis*; nec *puditus es, itus es, sessus es*. Quare Cicero, qui dixit: «Occurritur nobis a doctis», non dixisset: *Occurrimur nos a doctis*; quia voce activa non dicitur *docti occurrunt nos*, sed *nobis*.

417. Cognatae significationis vocantur illae voces, quarum notio similis est seu cognata, ut: *dormio somnum; vivo vitam* aut *aetatem; eo iter; pugno pugnam; servio servitatem*. Quumque verba neutra solos accusativos cognatae significationis admittant in voce activa, iis solis concordant in passiva. Quare dices passive: *vivitur aetas; dormitur somnus; pugnatur pugna* et alia ejusmodi. Sed non dices: *vivitur domus, dormiuntur sex horae*. Tamen Ovidius dixit: *noctes vigilentur amarae*. Et participium passivum neutrorum audacius concordaverunt alii. Rem *cohaesam* dixit Gellius; *occasam* Plautus; *recessam* Vitruvius; *decretam* (a *decreasco*) Plinius; *discessam* Caelius; sed haec sunt monstra.

Appendix ad n. 301.

418. Ne illa tibi constructio rara fortasse videatur, exscribam aliquot exempla ex plurimis, quae collegi:

PHAEDR. Fruere, *quae* laudas, canis.

VIRG. Vinxerat et post terga manus, *quos* mitteret umbris inferias.

PLAUT. Perdormisco, si resolvi argentum, *cui* debeo.

CIC. Habet populus Romanus, ad *quos* gubernacula rei publicae deferat.

CIC. Nego esse jus, *qui* miles non sit, pugnare cum hoste.

CIC. Dicunt contra, *quibus* invitissimis imperatum est.

CAT. Salicem circum arundinetum serito, ut sit *qui* vineam alliges.

LIV. Fuere *quos* inconsultus pavor nando capessere fugam impulerit.

PLAUT. Cupio dare mercedem, *qui* illum commonstret mihi.

CIC. Sunt apud *quos* adstrictum dicendi genus plus fidei meretur.

HIRT. Alteram insulae partem aggreditur Caesar, magnis praemiis propositis, *qui* primum insulam cepissent.

VELL. Mihi festinanti exprimere non vacat neque *cui* vacat potest.

419. Docet Alvarus antecedens et consequens ea lege taceri posse, ut alterum necessario exprimat; quod est verum in illis antecedentibus, quae, si taceantur, non possunt subaudiri; in illis autem, quae subaudiri possunt, non est dubium, quin taceri possint. Ait Cicero: *Sunt homines, quos non pudet infamiae suae*. In qua oratione antecedens *homines* supprimitur in hunc modum: *Sunt quos non pudet infamiae suae*; sicut in illo Horatii: *Sunt quos curriculo pulverem collegisse juvat*.

Appendix ad n. 326.

420. Istiusmodi attractiones dativi sunt frequentiores, quam vulgo opinantur. Ne forte pauciores tibi videantur, quas suo loco attuli, afferam plures:

CIC. Licuit esse *otioso* Themistocli.

LIV. Illis licet esse *ignavis*.

PLAUT. Per hanc tibi coenam *incoenato* esse hodie licet.

- VELL. Mihi fratrique meo destinari *praetoribus* contigit.
 CAES. Licet illis *incolumibus* discedere.
 TER. Animo impero esse *otioso*.
 HOR. *Mediocribus* esse poëtis non dii concessere.
 CIC. Cur esse *liberis* non licet?
 CIC. Ut tibi liceret *innocenti* vitam degere.
 LIV. Illis decurrere ex Capitolio *armatis* in hostem licuit.
 CLAUDIAN. Natura *beatis* omnibus esse dedit.
 OV. Vobis *immunibus* hujus esse mali dabitur.
 HOR. Mutatis discedite partibus; atqui licet esse *beatis*.
 OV. An magis *infirmo* non vacat esse mihi?
 OV. Jovis esse *nepoti* contigit hoc uni.

Appendix ad n. 330.

421. De verbis *intellectus* et *linguae* non convenit inter praeceptores. Valla in suis Elegantiis laudat usum particulae *quod*. «Verbis», inquit, «opinionis et scientiae damus indicativum cum *quod*: *Opinor, quod pater tuus aut mortuus est aut graviter aegrotat.*» Quam sententiam sequuntur Erasmus et Perizonius. Contra Sanctius in Minerva: «Nihil est», inquit, «tam barbarum apud Latinos, quam *dico quod, intelligo quod*». Tu tene mediam viam et maxime barbaram ne dixeris eam constructionem, qua usi sunt aliquando idonei auctores (330, b).

Appendix ad n. 331.

422. Cave permiscueris particulas *aut, vel, ve* et *an, utrum, ne* (encliticam); illae in absolutis, hae in conjunctivis usurpantur. Quare dices quidem: accepi binas *vel* ternas litteras; sed non: nescio utrum acceperim binas *vel* ternas; immo: binas *an* ternas.

423. Neque objicias mihi illa:

CIC. Qui ignorans albus *aterve* fueris . . . ; nam in editione Lipsiana, quae est omnium accuratissima, legitur: albus *aterne*.

Item illa:

NEP. Quum interrogaretur, utrum patrem matremve pluris faceret: matrem, inquit.

HOR. Quid tibi visa Chios, Bullati, notaque Lesbos, majora minorave fama?

HOR. Quid interest in matrona, ancilla, peccesve togata.

CAES. Neque interesse ipsosne interficiant impedimentisve exuant.

De quibus consului accuratissimas editiones et inveni non *ve*, sed *ne*.

Appendix ad n. 336.

424. Docent vulgo verbum *jubeo* alium modum non ferre praeter infinitivum, quod est aperte falsum. Attuli suo loco exempla satis multa; sed si vis plura, ecce tibi:

LIV. Senatus jussit, *ut* classem in Italiam *trajiceret*.

TAC. Eis jusserat, ut instantibus *resisterent*.

CAES. Militibus suis jussit, ne qui eorum *violarentur*.

OV. Ea se in praecordia *condat* sacrilegi jube.

HIRT. Quod *ne fieret*, consules jusserunt.

VIRG. Jubeto, ut *certet* Amyntas.

OV. *Rescribat* multa jubeto.

PLAUT. Jube famulos rem divinam mihi *apparent*.

TAC. Britannico jussit *exsurgeret* et cantum aliquem *inciperet*.

APUL. Aegrum jubebat, uti *sit* animo bono.

LIV. Onerati promissis jubentur, ut fidem popularibus *facerent* praedandi causa se urbe egressos.

SUET. Vitellius jubebat intra kalendas octobres urbe Italiaeque mathematici *excederent*.

LIV. Jussit, ut, quae venirent naves, Euboeam *peterent*.

APUD GELL. Velitis jubebatis, uti L. Valerius L. Titio jure legeque filius *siet*.

Appendix ad n. 347.

425. «Timeo *ut non*» probatur Annotatori Nebrissensi et Sanctio; quorum alter vult valere pro «timeo *ne*»; alter,

pro «timeo *ut*». Neutri assentior, quia «*timeo ut non*» videtur non inveniri apud auctores classicos.

426. Venio ad Annotatorem. Docet homo eruditus dicendum esse «timeo *ne*», quum «timentur fugienda», subditque infra: «timeo *ut non*» esse idem, quod «timeo *ne*»; ergo «timeo *ut non*» dicitur, etiam quum «timentur fugienda»; ergo, quum opinantur dixisse Ciceronem: «Vereor, *ut hoc non* perinde intelligi auditu possit, atque ego cogitans sentio»¹, «*posse intelligi*» erat aliquid fugiendum Ciceroni; quod est aperte falsum.

427. Neque plus momenti videtur habere opinio Sanctii; nam absurde contenditur idem esse «timeo *ut*» quam «timeo *ut non*». Deinde exemplorum, quae affert Sanctius habentia *ut non*, alia egomet vidi in optimis libris sine *non*; cetera Perizonius discussit.

¹ In optimis libris deest *non*.

